

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi
VN/9336/2025-MMM-1
Lausunto toimitettu lausuntopalvelussa

21.5.2025

Lausunto Maa- ja metsätalousministeriön luonnoksesta Suomen karhukannan hoitosuunnitelmaksi

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa. Huomiomme koskevat eteläistä kannanhoitoaluetta ja erityisesti MTK-Satakunnan aluetta.

Alueellinen karhukannan kasvun ja koon hallinta

Karhukannan hoitosuunnitelman luonnoksessa todetaan, ettei karhukannan osalta ole tarkoitus tavoitella tasaisesti jakautunutta kantaa, sillä kannan osalta on otettava huomioon kullekin alueelle tyypilliset olosuhteet. Hoitosuunnitelmassa esitetyt käytännön toimenpiteet eivät kuitenkaan heijasta tätä eroa. Esimerkiksi Länsi-Suomessa, jossa ei ole erityisen hyviä karhun lisääntymisalueita viljelysaukeiden ja ihmisasutuksen vuoksi, ei ole esitetty mitään toimenpiteitä karhukannan hallintaan tai rajoittamiseen.

Monilajisuuden huomioiminen on erittäin merkityksellistä. Satakunnassa on runsaat ja lisääntyvät ilves ja susikannat. Monilajisen kannanhoidon periaatteet edellyttävät eri lajien välisten vuorovaikutusten huomioimista. Suunnitelmassa ei kuitenkaan käsitellä riittävästi, miten karhukannan kasvu vaikuttaa muiden suurpetojen, kuten ilvesten ja susien, käyttäytymiseen ja levinneisyyteen Länsi-Suomessa, jossa etenkin susi on erittäin lähellä ihmisasutusta, tuotantorakennuksia ja laidunalueita. Länsi-Suomessa petopaine on jo niin korkea, että karhukannan lisäämiselle ei ole perusteita.

Eteläinen kannanhoitoalue

Kannanhoidollinen metsästys tulee kohdentaa myös eteläiselle kannanhoitoalueelle ja painottaa kaatolupien määrä huomioiden karhukannan tiheys sekä kokonaisvaltainen alueen petopaine. Karhukannan levittäminen ruuhka-Suomeen sekä erityisen vahvan susi- ja ilveskannan alueelle, laajojen viljelysmaiden ja ihmisasutuksen äärelle, on huono tavoite. Susikannan tiheys on aiheuttanut etenkin peurojen ja kauriiden siirtymisen lähelle ihmisasutusta ja osaltaan tämä ilmiö houkuttaa myös sudet lähelle asutusta. Ei ole syytä olettaa, että karhukannan hoitosuunnitelmassa esitetty kannan kasvutavoite ilman maltillista kannanhoidollista metsästystä eteläisellä kannanhoitoalueella tulisi johtamaan muuhun, kuin karhujen läsnäoloon ihmisasutuksen lähellä ja lisääntyneisiin konflikteihin.

MTK-Satakunta ehdottaa eteläisen kannanhoitoalueen tavoitteisiin seuraavaa: "Tavoitteena on, että karhukanta saa kasvaa ja levittäytyä alueelle niille sopiville elinympäristöille tunnistaen, että eteläinen alue ei ole karhun lisääntymiselle sopivin elinympäristö. Tavoitteena on, että karhun aiheuttamia vahinkoja ehkäistään. Lisäksi tavoitteena on, että karhukannan levittäytyessä luodaan edellytykset karhujen hyväksymiselle ja arvostamiselle ennakoivalla viestinnällä ja vahinkojen ennaltaehkäisyllä."

Toimenpiteisiin ehdotamme seuraavaa lisäystä: "Karhun kannanhoidollisessa metsästyksessä huomioidaan karhukannan tiheys ja kokonaisvaltainen alueen petopaine".

Karhun kannanhoidon hyväksyttävyys, vahinkojen ennaltaehkäisy

Vahinkojen ennaltaehkäisy on erittäin merkityksellistä ja vahinkojen ennaltaehkäisy tulee aloittaa ennen, kun luonnonvarainen eläin oppii "ihmistoiminnan aiheuttamien virikkeiden" hyödyntämisen. Mehiläisvahinkojen lisäksi karhut aiheuttavat vahinkoja rehupaaleihin. Mehiläispöntöt on vielä kohtalaisella vaivalla aidattavissa, mutta rehupaalien suojaaminen on käytännössä erittäin epäkäytännöllistä. Karhu aiheuttaa silloin tällöin myös vahinkoa laiduntaville eläimille. Käytäntönä on kuitenkin ollut, että suurpetovahinkojen ennaltaehkäisyyn on saatavissa tuettua materiaali vasta, kun konkreettinen riski vahingosta on olemassa, ei pelkkä potentiaalinen uhka. Todellisessa ennaltaehkäisyssä tulee ehkäisy tehdä huomattavasti aikaisemmassa vaiheessa. Ennaltaehkäisylle tulee mahdollistaa tuetusti aitaustarvikkeiden lisäksi monipuolisesti erilaisia karkotusvälineitä sekä ohjausta ja neuvontaa niiden käytössä SusiLife hankkeen tavoin. Tuettua petoaitausmateriaalia tulee olla mahdollisuus saada huomattavasti enemmän, kuin mitä tällä hetkellä on saatavissa.

Vahinkojen korvaaminen

Vahinkojen korvauskäytäntöjä tulee kehittää. Nykyinen järjestelmä ei korvaa vahinkoja täysimääräisesti. Huomiotta jäävät kaikki vahinkoihin liittyvät kustannukset, joita tulee esimerkiksi eläinten etsimisestä ja hävittämisestä. Myöskään lääkintään liittyvää ajankäyttöä ei korvata. Elollisen vahingon lisäksi tulee korvata myös petojen aiheuttamat elottomaan materiaaliin liittyvät vauriot, kuten aitaverkkojen vahingot ja vahingot kastelulaitteissa, hallaharsoissa ja muissa aineettomissa vahingoissa, jotka ovat osoitettavissa suurpedon aiheuttamaksi. Vahinkoa kärsineen materiaalin lisäksi tulee korvata korjaukseen ja vahinkojen selvitykseen käytetty aika.

Terhi Löfstedt
Toiminnanjohtaja
MTK-Satakunta

Virve Hindström
Asiantuntija
MTK-Satakunta